

Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon hoitoon pääsy ja odotusajat 1.5. - 31.8.2024

Yleisltk 10.10.2024 § 93
1238/06.00.00/2024

Valmistelija: peruspalveluiden toimilinjajohtaja Eija Jestola, puh. 040 712 1040, eija.jestola(at)pshyvinvointialue.fi, erityispalveluiden toimilinjajohtaja Sami Remes, puh. 044 717 4000, sami.remes(at)pshyvinvointialue.fi

Hoitotakuulla tarkoitetaan terveydenhuoltolaissa määriteltyä aikaa, jonka kuluessa potilaan on päästävä **kiireettömään hoitoon** tai **kiireettömään tutkimukseen**. Kiireettömään hoitoon pääsyn eli hoitotakuun enimmäismääräajoista säädetään terveydenhuoltolaissa.

Kiireelliseen hoitoon asiakkaan on päästävä nopeasti sen mukaan kuin hänen sairautensa tai vammansa edellyttää asuinpaikkakunnasta riippumatta.

Perusterveydenhuolto

Hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveystieteeseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimintayksikköön ja saada yksilöllisen arvion tutkimustensa tai hoitonsa tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee.

Arvion tekee laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Suun terveydenhuollossa arvion voi tehdä myös nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Lääketieteellisesti tarpeelliseksi todetun perusterveydenhuollon kiireettömän sairaanhoidon ensimmäinen hoitotapahtuma on järjestettävä arviointia seuraavien 14 vuorokauden aikana, jos potilaan hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uusien oireiden esilletulo tai toimintakyvyn aleneminen, ja hoito kuuluu yleislääketieteen alaan.

Perusterveydenhuoltoon kuuluvaa suun terveydenhuoltoa on järjestettävä neljän kuukauden kuluessa.

Perusterveydenhuollossa hoidon tarpeen arviointi ei toteudu hoitotakuun puitteissa. Lääkäreiden vastaanotto toiminnassa hoitoon pääsy ylittyi 2466 potilaan kohdalla, suun terveydenhuollossa 3336 potilaan kohdalla ja avokuntoutuksessa 185 potilaan kohdalla.

Erikoissairaanhoido

Kiireettömään erikoissairaanhoidoon pääsy edellyttää lääkärin lähetettä. Hoidontarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa lähetteen saapumisesta sairaalaan.

Hoidontarve arvioidaan joko lähetteen perusteella tai lisätutkimuksissa. Arvioinnissa mahdollisesti tarvittavat lisätutkimukset tai erikoislääkärin arviointi on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa lähetteen saapumisesta.

Jos tutkimuksissa todetaan, että potilas tarvitsee erikoissairaanhoidoa, se on aloitettava viimeistään kuudessa kuukaudessa hoidon tarpeen toteutumisesta. Hoito on aloitettava viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidontarve on todettu.

Lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa lapsen tai nuoren tilanne on arvioitava kuudessa viikossa lähetteen saapumisesta. Kun hoidon tarve on todettu, hoitoon on päästävä kolmessa kuukaudessa.

Erikoissairaanhoidossa 30.8.2024 tilanteessa hoidon tarpeen arviointi toteutui erityisesti ns. konservatiivisilla erikoisaloilla ja neurokirurgialla, sydän- ja rintaelinkirurgiassa, lastenkirurgiassa, lastenpsykiatriassa, sekä syöpätaudeilla. Hoidon tarpeen arviointi ei toteutunut 22,1% eli 1392 potilaan kohdalla. Hoidon tarpeen arvioinnin määräaika ylittyi tällä hetkellä lähinnä muutamalla operatiivisella alalla, kuten käsikirurgia (528), silmätaudit (333), ortopedia ja traumatologia (147), sekä verisuonikirurgia (105).

Erikoissairaanhoidoa odotti hyvinvointialueella 30.8.2024 yhteensä 10224 potilasta (31.12.2023 odottajia oli 8390). Heistä 31% oli odottanut hoitoa yli 6 kk. Eniten ylityksiä oli ortopediassa ja traumatologiassa (804), silmätaudeissa (618), gastroenterologisessa kirurgiassa (614), käsikirurgiassa (329), ja korva- nenä ja kurkkutaudeissa (145).

Nuorisopsykiatrialla 38 potilasta oli 30.8.2024 tilanteessa odottanut hoidon tarpeen arviointia yli 6 viikkoa, mutta ylitysten määrä on laskenut kevääseen 2024 verrattuna. Hoitoa odotti yli 6 kk määräajan 33 potilasta. Lastenpsykiatriassa 2 potilaalla hoidon tarpeen arvioinnin 6vk määräaika ylittyi, ja hoidon odotus oli ylittänyt 3 kk 27 potilaalla.

Valvira on määrännyt 20.3.2024 Pohjois-Savon hyvinvointialueen järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidoon pääsyn alueellaan lainmukaisesti 31.3.2025 mennessä. Pohjois-Savon hyvinvointialueen tulee antaa 16.4.2025 mennessä selvityksen siitä, miten hyvinvointialue on järjestänyt kiireettömään erikoissairaanhoidoon pääsyn lainmukaisesti. Selvitykseen on liitettävä tietojärjestelmästä tulostetut luotettavat ja ajantasaiset seurantatiedot hoitoon pääsystä.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen kiireetöntä hoitoa odottavien potilaiden määrä ei ole lainmukaisella tasolla, eikä tilanne ole merkittävästi korjautunut puolessa vuodessa kesäsupistusten jälkeen. Korjaustoimenpiteitä on jo otettu käyttöön ja suunnitellaan edelleen, toimenpiteiden implementointi on osittain hidasta kilpailutuksista ja sopimusten solmimiseen liittyvistä seikoista johtuen. On todettava, että 6 kk ei todennäköisesti riitä tilanteen saattamiseen lain mukaiseksi näillä henkilöstö- ja taloudellisilla resursseilla. Tavoitteena on kuitenkin merkittävä ylitysten väheneminen uhkasakon välttämiseksi.

Erityispalveluihin ei ole osoitettu erillistä jononpurkurahoitusta kuluvan vuoden 2024 tai vuoden 2025 talousarviossa. Kun samaan aikaan palvelutuotannon talousarvioraamit ovat sekä vuonna 2024 että tulevana vuonna 2025 historiallisen tiukat, on hoitotakuuseen pääseminen haastavaa. Erityispalveluissa on tehostettu omaa palvelutuotantoa mm. leikkaustoiminnan osalta, ja tehostamista sekä prosessien uudistamista jatketaan hyvinvointialueen strategian mukaisesti. Pohjois-Savon väestön ikääntyminen ja runsas sairastavuus kuitenkin lisäävät palveluntarvetta merkittävästi, jotka seikat osin kumoavat prosessien tehostamisen aikaansaamaa tuotantovolyymin kasvua.

Valmistelijan päätösehdotus:

Yleisten palveluiden lautakunta merkitsee tiedoksi hoitotakuun toteutumisen ajalla 5-8/2024.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Hoitotakuun seuranta on osa omavalvontaa, toiminnan seuranta ja suunnittelua huomioiden myös taloudellisuus, tuottavuus ja integraatio.

Toimivallan peruste

hallintosääntö 42 § lautakunnan yleiset tehtävät, kohta 3

Esittelijä

yleisten palveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus

Yleisten palveluiden lautakunta merkitsee perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon hoitoon pääsy ja odotusajat 1.5. - 31.8.2024 selvityksen tiedoksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.